

Vanhusneuvoston kannanotto soteyksiköiden kesän sulkuajoista ja niiden vaikutuksista asukkaisiin

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on ilmoittanut suunnittelevansa sulkea soteyksiköt kesällä kolmeksi kuukaudeksi. Tämä on herättänyt vakavan huolen erityisesti niiden kuntalaisten kohdalla, jotka ovat säännöllisten ja välttämättömien hoitojen tarpeessa.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue toteutti viime kesänä kahden kuukauden sulun, jonka aikana osa asukkaista jätti tarvittavat hoidot toteuttamatta, koska kulkeminen naapurikuntien palveluihin ei ollut mahdollista. Sulkuaajat vaikeuttavat erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien asukkaiden pääsemistä sotepalveluihin. Tämän vuoksi on kohtuutonta, että nyt esitetyn sulun pituus olisi jopa kolme kuukautta, mikä on neljäsosa vuodesta.

Kesän sulkujen ongelmat ja vaikutukset

Sulkujen pituus, kolme kuukautta, on poikkeuksellisen pitkä. Hoitokatkojen riski kasvaa, kun erityisesti ikääntyneet, toimintakyvyltään heikentyneet ja pitkäaikaissairaat eivät kykene matkustamaan toisen kunnan palveluihin.

Joukkoliikenteen puute useilla sulkualueilla tekee hoitoon hakeutumisesta käytännössä mahdotonta niille, joilla ei ole omaa autoa tai läheisten tukea liikkumiseen hyvinvointialueen alueella.

Välttämättömät hoidot kuten haavahoidot ja seurannat voivat vaarantua, mikä lisää vakavien terveydellisten komplikaatioiden riskiä ja kasvattaa erikoissairaanhoidon kustannuksia.

Epätietoisuus päätöksenteon perusteista

Kuntalaiset ovat tuoneet esiin huolen päätöksenteon läpinäkyvyydestä. Toistaiseksi ei ole löytynyt selkeää viranhaltijan päätöstä, johon näin pitkä tilapäinen sulkuperustuisi, eikä hallintosäännöstä kohtaa, joka antaisi toimivallan päättää näin mittavasta sulusta. Lisäksi ei myöskään ole tietoa, pystyykö päätöksestä tekemään oikaisuvaatimusta.

Ehdotukset tilanteen korjaamiseksi

Jotta välttämättömät palvelut turvataan kaikille kuntalaisille, esitämme seuraavaa:

- Lähipalvelupäiviä soteyksiköihin 1–2 kertaa viikossa sulkuajan yli, mieluiten kesä- ja elokuuksi, mutta tarvittaessa koko kolmen kuukauden ajaksi.
- Soteyksiköiden sulkuaikojen ketjuttaminen, jotta kaikkien soteyksiköiden sulkuaika ei olisi samanaikainen.
- Tilapäisiin palvelutarpeisiin voitaisiin hyödyntää Keusoten vuokratiloja.
- Peruspalvelujen tarjoaminen liikkuvilla yksiköillä.
- Välttämättömien palveluiden kotiin tuominen niille asukkaille, jotka eivät pysty kulkemaan toisiin toimipisteisiin.
- Avoin ja ajantasainen viestintä ennen sulkujen toteuttamista:
 - miten palvelut järjestetään,
 - mihin asukkaat voivat olla yhteydessä,
 - ja miten yksilölliset hoitosuunnitelmat huomioidaan sulkuaikana.
- Kesäsulun pituuden uudelleenarviointi ennen julkista tiedotusta.

Kolmen kuukauden sulku on kohtuuttoman pitkä ja vaatii vaikutusarvion. Hyvinvointialueen tuottavuusohjelman tavoitteena on talouden tasapainottaminen, mutta säästötoimien ei tule vaarantaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien terveyttä. Sulkujen vaikutukset ovat vakavia, ja ne olisi mahdollista estää paikallisesti toteutettavilla ratkaisuilla.

Vaadimme, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue arvioi kesäsulun pituuden ja järjestelyt uudelleen ja varmistaa, ettei yksikään asukas jää ilman välttämätöntä hoitoa sulkujen vuoksi.

Alueellinen vanhusneuvosto 30.3.2026

Liljan-Kukka Runolinna, puheenjohtaja